

Arviointikertomus vuodelta 2024

Tarkastuslautakunta 26.5.2025

Sisällysluettelo

1.	<i>Tarkastuslautakunnan toiminta</i>	3
	Tarkastuslautakunnan kokoonpano	3
	Tarkastuslautakunta, tilintarkastus ja tarkastustoimi	3
2.	<i>Uudet ja uusittavat ohjelmat</i>	4
3.	<i>Vuoden 2023 arviointikertomuksen aiheuttamat toimenpiteet</i>	5
	<i>Hailuodon kunnan tilinpäätöksen tunnuslukuja vuosilta 2020–2024</i>	7
4.	<i>Henkilöstö</i>	10
5.	<i>Sitovien tavoitteiden toteutuminen</i>	12
	Kunnanvaltuuston kuntastrategian painopisteistä johdetut tavoitteet ja toimenpiteet 2024	12
	Talousarvion sitovuus ja tavoitteet	13
	Kunnanhallituksen tavoitteiden toteutuminen	13
	Tukipalveluiden tavoitteiden toteutuminen	15
	Sivistyspalvelut, Oppiva saari -palvelualueen tavoitteiden toteutuminen	15
	Tekniset palvelut, Elinvoimainen saari -palvelualueen tavoitteiden toteutuminen	16
	Investoinnit	17
6.	<i>Lopuksi</i>	18

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Uusi kuntalaki on ollut voimassa 1.5.2015 alkaen. Sidonnaisuuksia koskeva ilmoittamisvelvollisuus koskee niitä kuntavaaleissa valittavia päättäjiä, joiden toimikausi alkoi 1.8.2021 tai sen jälkeen. Ilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle kahden kuukauden kuluessa valinnasta.

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään uuden kuntalain 121 §:ssä seuraavasti:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kunta-konsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain lisäksi tarkastuslautakunnan toimintaa säätelee kunnanvaltuuston hyväksymä hallintosääntö.

Hailuodon kunnan konserniohjeissa määritellään mm. tarkastuslautakunnan asema konsernin arvioinnissa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista tytäryhteisössä. Uusi kuntalaki edellyttää, että kunnilla on oltava selkeä strategia ja sen toteutumista seuraavat mittarit. Tärkeää on tunnistaa myös toiminnassa riskit ja osata varautua niihin.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakunta 14.6.2022 alkaen:

pj. Katri Ronkainen

Vpj. Markku Ketola

Jäsen: Aaro Kempainen

varaj. Mikko Iljana

varaj. Kari Tuhkanen

varaj. Sari Vertanen

Vuoden 2024 arvioinnissa on huomioitu lautakunnan jäsenten esteellisyys:

Markku Ketola on Hailuodon Vesi Oy:n hallituksen jäsen, viranomaislautakunnan puheenjohtaja sekä keskusvaalilautakunnan jäsen.

Tarkastuslautakunta, tilintarkastus ja tarkastustoimi

Hailuodon kunta on kilpailuttanut kunnan hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut sekä tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät vuonna 2023. Tarkastuslautakunta esitti valtuustolle, että se valitsee Hailuodon kunnan ja tytäryhtiön tilintarkastusyhteisöksi tilikausille 2023–2026 tarjousvertailun perusteella kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tehneen KPMG Oy Ab:n ja vastuunalaisena tilintarkastajana niin kunnan kuin tytäryhtiön osalta JHT, KHT Matti Keskitalon. Tarkastuslautakunta esitti myös, että tilintarkastajan toimikauden pituus on neljä vuotta ja optiovuosien käytöstä päätetään erikseen. Kunnanvaltuusto hyväksyi 18.4.2023 § 10 tarkastuslautakunnan esityksen.

Hailuodon kunnan tilikauden 2024 vastuullisena tilintarkastajana on toiminut KPMG Oy Ab:ltä JHT, KHT, HT Matti Keskitalo. Tilintarkastuskertomuksen ja tilintarkastusmerkinnän allekirjoittaa kuitenkin JHT,

KHT Heidi Hyry, joka toimii Matti Keskitalon varahenkilönä Hailuodon kunnan vastuullisena tilintarkastajana Matti Keskitalon henkilökohtaisen esteen johdosta (ei jääviyssytä).

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt tilintarkastajan tilintarkastussuunnitelman ja työohjelman. Tilintarkastaja on raportoinut lautakunnalle tilintarkastuksen etenemisestä ja keskeisistä havainnoista sekä suullisesti että kirjallisesti. Tilintarkastusyhteisö on suorittanut myös Hailuodon Vesihuolto Oy:n tilintarkastuksen.

Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konserni-valvonnan järjestämisestä, joita koskevat ohjeistukset on valtuusto hyväksynyt.

Tarkastuslautakunta kokoontui tilikauden 2024 arviointia varten 5 kertaa (vuonna 2023 yht. 5 kertaa).

Tarkastuslautakunta on seurannut systemaattisesti valtuuston, lautakuntien ja kunnanhallituksen toimintaa saamiensa tietojen puitteissa. Tarkastuslautakunta on tutustunut toimielinten pöytäkirjoihin ja muihin asiakirjoihin sekä haastatellut kokouksissaan kunnanjohtajaa, teknistä johtajaa, koulun rehtoria ja päiväkodinjohtajaa sekä Vesihuollon toimitusjohtajaa.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 25.3.2025 §18 Hailuodon kunnan tilinpäätöksen ja allekirjoittanut sen sekä lähettänyt tilinpäätöksen tilintarkastajalle 22.5.2025 ja tarkastuslautakunnalle 23.5.2025. Tarkastuslautakunnan arviointityö on viimeistelyä tilinpäätöksen 2024 perusteella.

2. Uudet ja uusittavat ohjelmat

Uusi luottamushenkilöorganisaatio aloitti 1.1.2024 alkaen.

Kuntastrategia päivitettiin ja kunnan uudet strategiset valinnat eli asukasmäärän ja elinkeinotoiminnan kasvua edistävä maapolitiikka sekä asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, sekä niiden tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit hyväksyttiin valtuustossa 12.11.2024 § 51.

Keskustan asemakaava eteni luonnosvaiheeseen joulukuussa 2024. Rantasumpun asemakaavamuutos eteni vuoden 2024 aikana luonnosvaiheeseen.

FCG:n kanssa toteutettiin kehittämishanke ajalla 5–9/2024. Hankkeen teemat olivat organisaation kehittäminen, talouden kantokyky sekä väestökehitysskenaariot.

Hankeohje on sisällytetty talousarvion laadintaohjeeseen. Hyvinvointisuunnitelmaa on valmisteltu vuoden 2024 aikana. Kunnan kiinteistöjen yhtiöittämisen selvittäminen on aloitettu vuoden 2024 aikana (09.04.2024 § 98, kunnanhallitus 24.09.2024 § 203).

Aikaisempia vuosia koskevia merkittäviä uudistuksia:

Kunnanvaltuusto hyväksyi Hailuodon kunnan maapoliittisen ohjelman 19.12.2023 § 49.

Hallintosääntöuudistuksen I vaihe eli uusi toimielinrakenne hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 19.12.2023 § 54.

Marjaniemen Nokan asemakaavan muutos ja laajennus hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 28.11.2023 § 41

Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen Pohteen järjestämisvastuulle 1.1.2023 alkaen.

Kunnanvaltuusto hyväksyi Hailuodon kunnan luottamushenkilöhallinnon periaatteet ja kunnanvaltuuston toiminnan pelisäännöt 15.11.2022 § 60.

Kunnanvaltuusto hyväksyi Testamentti- ja lahjoitusvarojen käytön periaatteet 21.12.2022 § 74.

Hailuodon kunnan hankintaohje on hyväksytty kunnanhallituksessa 11.8.2020 § 178. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 19.6.2019 § 19 sekä ohjeistuksen koko kuntakonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskien.

SUOSITUS:

Tarkastuslautakunta toivoo, että elinkeinostrategia ja -ohjelma, jossa on konkreettiset toimenpide-ehdotukset, saadaan tehtyä seuraavan tilikauden aikana.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että hankkeiden osallistumiseen, kustannusarvioon ja raportointiin tehtyä hankeohjetta noudatetaan ja hankkeet hyväksytetään lautakunnassa tai kunnanhallituksessa ennen hankehakua.

3. Vuoden 2023 arviointikertomuksen aiheuttamat toimenpiteet

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Hailuodon kunnanhallituksen kokouksessa 8.10.2024 on käsitelty vuoden 2023 arviointikertomus, ja se on esitetty valtuustolle 15.10.2024. Kunnanhallitus antaa vuosittain valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheutta. Tarkastuslautakunta pitää saatuja arviointikertomuksen vastineita riittävinä ja odottaa, että vastineessa suunniteltuihin/luvattuihin toimenpiteisiin ryhdytään vuonna 2025.

Hailuodon kunnan tulo- ja menorakenne vuodelta 2024

Toimintakate yht. -3 009 090 euroa toteutui 15 220 euroa suurempana kuin talousarvio. Toimintatuotot yhteensä 1 532 509 euroa olivat 1 095 euroa pienemmät ja toimintakulut yhteensä 4 541 599 euroa olivat 14 125 euroa suuremmat kuin lopullisessa talousarviossa.

Verotulot ja valtionosuudet jäivät hieman pienemmiksi kuin talousarvio ja varsinkin verotuloja saatiin odotettua vähemmän.

Vuosikate 202 752 euroa (tulojen ja menojen erotus) ei riittänyt kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja yhteensä 459 708 euroa, jonka jälkeen tilikauden tulokseksi muodostui -256 956 euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen kunnan tilikauden alijäämäksi muodostui 168 629 euroa (v. 2023 ylijäämää yhteensä 94 058 euroa).

TULOSLASKELMA, ulkoinen	TP 2023	Alkuperäinen TA 2024	TA-muu- tokset	TA 2024 + muutokset	Toteuma 2024	Poik- keama talousar- vioon	To- teuma %
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	560 152	530 180	0	530 180	529 824	356	99,9
Maksutuotot	43 296	64 400	0	64 400	45 548	18 852	70,7
Tuet ja avustukset	203 140	140 554	0	140 554	156 066	-15 512	111,0
Vuokratuotot	753 890	804 170	-6 100	798 070	784 251	13 819	98,3
Muut toimintatuotot	3 368	400	0	400	16 820	-16 420	4 205,1
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 563 845	1 539 704	-6 100	1 533 604	1 532 509	1 095	99,9
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-1 898 194	-1 926 088	0	-1 926 088	-1 983 091	57 003	103,0
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-380 646	-394 400	0	-394 400	-393 863	-537	99,9
Muut henkilösivukulut	-45 102	-52 546	0	-52 546	-37 554	-14 993	71,5
Palvelujen ostot	-986 520	-995 937	-53 760	-1 049 697	-1 023 835	-25 862	97,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-921 036	-851 347	0	-851 347	-871 180	19 833	102,3
Avustukset	-124 816	-205 400	0	-205 400	-152 006	-53 394	74,0
Vuokrat	-47 853	-46 016	0	-46 016	-47 245	1 229	102,7
Muut toimintakulut	-11 310	-1 980	0	-1 980	-32 825	30 845	1 657,8
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 415 478	-4 473 714	-53 760	-4 527 474	-4 541 599	14 125	100,3
TOIMINTAKATE	-2 851 633	-2 934 010	-59 860	-2 993 870	-3 009 090	15 220	100,5
Verotulot	2 090 842	2 080 000	0	2 080 000	2 003 215	76 785	96,3
Valtionosuudet	1 501 981	1 247 882	0	1 247 882	1 213 980	33 902	97,3
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	8 860	4 000	0	4 000	10 426	-6 426	260,7
Muut rahoitustuotot	12 348	5 448	0	5 448	2 955	2 493	54,2
Korkokulut	-16 511	-20 000	0	-20 000	-14 856	-5 144	74,3
Muut rahoituskulut	-15 185	-6 650	0	-6 650	-3 878	-2 772	58,3
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHT.	-10 488	-17 202	0	-17 202	-5 353	-11 849	31,1
VUOSIKATE	730 702	376 670	-59 860	316 810	202 752	114 057	64,0
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunn.mukaiset poistot	-724 971	-464 546	0	-464 546	-459 708	-4 838	99,0
Satunnaiset erät							
TILIKAUDEN TULOS	5 731	-87 876	-59 860	-147 736	-256 956	109 219	173,9
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	88 327	88 327	0	88 327	88 327	0	100,0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALI- JÄÄMÄ)	94 058	451	-59 860	-59 409	-168 629	109 219	283,8

Hailuodon kunnan tilinpäätöksen tunnuslukuja vuosilta 2020–2024

Taulukkoon 1 on kerätty vuodesta 2020 alkaen Hailuodon kunnan keskeisiä tunnuslukuja. Vuoden 2023 alussa tapahtunut sosiaali- ja terveyspalveluiden siirto kunnalta hyvinvointialueelle näkyy kunnan luvuissa kautta linjan tulojen ja menojen vähentymisenä, minkä vuoksi kulunut tilikausi ei ole ollut vertailukelpoinen kaikkien aiempien tilikausien kanssa. Sotesiirron vaikutukset näkyvät selkeästi palvelujen ostoissa, toimintakatteessa, verotuloissa sekä valtionosuuksissa.

Taulukko 1. Hailuodon kunnan tilinpäätöksen tunnuslukuja vuosilta 2020–2024 (1.000 euroa).

	2020	2021	2022	2023	2024
Asukasluku 31.12	953	954	961	948	922
Tulovero-%	20,5	20,5	20,5	7,86	7,9
Toimintatuotot	1 418	1 677	1 892	1 564	1 533
Toimintakulut	-8 347	-8 855	-9 206	-4 415	-4 542
Toimintakate	-6 928	-7 178	-7 314	-2 852	-3 009
Verotulot	3 605	3 780	4 233	2 091	2 003
€/asukas	3 783	3 962	4 405	2206	2 173
Valtionosuudet	3 843	3 749	3 991	1 501	1 214
€/asukas	4 033	3 930	4 153	1 584	1 317
Verorahoitus yhteensä	7 448	7 530	8 225	3 592	3 217
€/asukas	7 816	7 893	8 558	3 790	3 489
Vuosikate	508	341	900	730	203
€/asukas	533	357	937	771	220
Poistot	-509	-510	-518	-725	-460
Tilikauden tulos	-2	-169	382	6	-257
Investointien tulorahoitus-%	144	89,1	540,7	494	93,6
Lainakanta	2 244	2 208	1 842	1 501	1 196
€/asukas	2 355	2 315	1 917	1 584	1 297
Lainanhoitokate	1,5	1	2,4	2,1	0,7

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin, lainojen lyhennyksiin ja sijoituksiin.

Toiminnan ja investointien rahavirta: Toiminnan ja rahavirtojen kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus-%: Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

SUOSITUS:

Polttoaineen myynti muodostaa suuren osan Hailuodon kunnan tuotoista Tarkastuslautakunta toivoo, että polttoaineen myynnin yhtiöittämistä selvitetään, jos myyntiä on tarkoitus jatkaa.

Konsernitilinpäätös

Kunnan konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiö Hailuodon Vesihuolto Oy sekä omistus-osuuksien mukaan kuntayhtymät Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Oulun seudun ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä. Sotesiirron myötä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä poistui konsernista, ja sitä ei enää yhdistelty konserniin.

Konsernin tilikauden alijäämäksi muodostui 273 tuhatta euroa. Konsernitaseessa ylijäämää on vuoden 2024 alijäämän yhdistelyn jälkeen yht. 6 269 tuhatta euroa. Oma pääoma konsernin osalta on yhteensä 9 049 tuhatta euroa.

Taulukko 2. Hailuoto-konsernin tunnuslukuja vuosina 2020–2024.

Konsernin tunnusluvut	2020	2021	2022	2023	2024
Investointien tulorahoitus-%	66	44	69	288	71
Lainanhoitokate	2,5	1,5	1,9	2,3	0,9
Kassan riittävyys pv (€)	31	25	24	58	40
Kassavarat (€)	1 166 730	995 301	977 923	906 213	647 691
Taseen loppusumma (€)	18 727 288	19 179 441	20 058 724	14 659 213	14 514 792
Konsernin lainat, €/asukas	4 164	4 802	5 271	1 668	1443
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	5 842	5 608	6 802	6905	6799

Konsernijohdolle on asetettu talousarviossa 2024 seuraavat tavoitteet:

Konsernijohdolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet	TP2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS2026
Konsernijohdolle asetetut tavoitteet					
Konsernijohdon raportoitava valtuustolle, krt/v	2	2	2	2	2
Konsernin omavaraisuusaste, %	50	50	50	50	50
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	50	50	50	50	50
Kunnan edustajille asetetut tavoitteet					
Edustajien raportoitava tytäryhteisöstä kunnanhallitukselle/valiokunnalle, krt/v	4	4	4	4	4

Konsernin taloudellisista tavoitteista toteutui omavaraisuusaste 62 %. Konsernin suhteellista velkaantuneisuustavoitetta (50 %) ei ole saavutettu. Talousarviossa kunnanvaltuusto asetti Hailuodon Vesihuolto Oy:lle tavoitteeksi vuodelle 2024 nollatuloksen. Hailuodon Vesihuolto Oy tulos oli 20 tuhatta euroa tappiollinen.

Hailuoto-konserni	2024	2023	2022
TASEEN TUNNUSLUVUT			
Omavaraisuus-%	62	64	49
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	74	74	64
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	6 268 599	6 545 833	6 536 584
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	6 799	6 905	6 802
Lainat ja vuokratvastuut	1 406 243	1 642 901	5 153 120
Lainat ja muut vuokratvastuut, €/asukas	1 525	1 733	5 362
Konsernin lainakanta 31.12.	1 330 326	1 581 652	5 065 544
Konsernin lainat €/asukas	1 443	1 668	5 271
Konsernin lainasaamiset 31.12.	0	0	119
Kunnan as.määrä vuoden lopussa	922	948	961

Konsernijohtolle oli myös asetettu tavoitteeksi raportoida valtuustolle kaksi kertaa vuodessa, ja tytäryhtiön edustajille asetettiin tavoitteeksi raportoida tytäryhteisöjen tilanteesta kunnanhallitukselle neljä kertaa vuodessa.

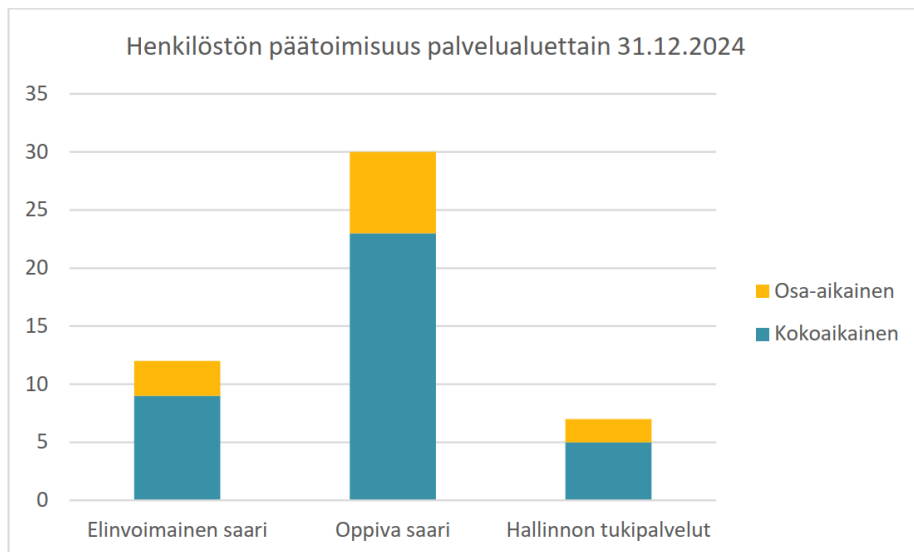
SUOSITUS:

Tarkastuslautakunta on esittänyt huolen, toteutuvatko raportointitavoitteet. Tarkastuslautakunta haluaa edelleen tiedustella, millä tavalla kunnanhallituksen ja Hailuodon Vesihuolto Oy:n hallituksen välistä ohjaavaa vuorovaikutusta, viestintää ja raportointia on kehitetty.

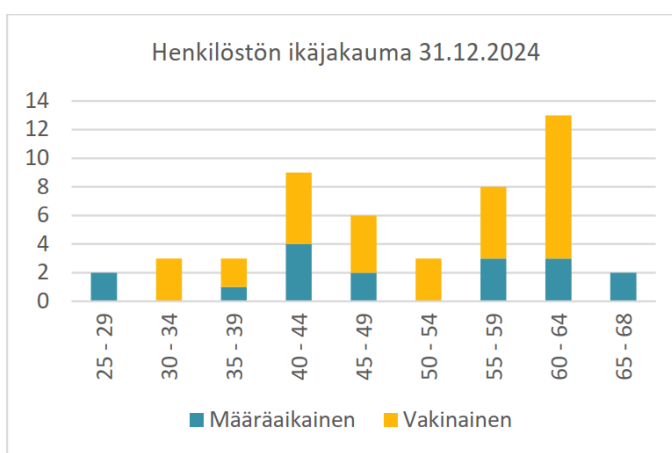
Tarkastuslautakunta muistuttaa, että Hailuodon Vesihuollon on tehtävä poistosuunnitelma.

4. Henkilöstö

Tilinpäätöksen henkilöstöosion mukaisesti:

Henkilöstön keski-ikä 2024	Vuotta
<i>Oppiva saari</i>	49,2
Määräaikainen	49,7
Vakinainen	49,0
<i>Elinvoimainen saari</i>	50,6
Määräaikainen	46,7
Vakinainen	52,5
<i>Hallinnon tukipalvelut</i>	54,0
Määräaikainen	51,0
Vakinainen	61,5
Koko henkilöstön keski-ikä	50,2
Vakinaisen henkilöstön keski-ikä	50,7

Hailuodon kunnassa koko henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2024 lopussa 50,2 vuotta (48,3). Henkilöstöstä eläköityi vuoden 2024 aikana yksi henkilö (1 hlö 2023). Työkyvyttömyys- tai osa-aika-eläkkeellä olevista tai siirtyneistä ei voida esittää lukuja yksilönsuojasyistä.

Vuoden 2023 vertailutietoluvut ovat suluissa.

- Hailuodon kunnan henkilöstömäärä 31.12.2024 oli 49 (51) viranhaltijaa tai työntekijää.
- Henkilöstöstä naisia oli 55,1 % (58,8 %). Palvelualueista naisvaltaisina oli Oppiva saari ja miesvaltaisina Elinvoimainen saari. Lukumääräisesti eniten miehiä työskenteli Oppivassa saarella.
- Kokoaikaisessa työsuhteessa työskenteli 37 henkilöä eli 75,5 % (72,6 %) henkilöstöstä ja vakinaisessa palvelussuhteessa työskenteli 32 (35) eli 65,3 % (68,6 %) henkilöstöstä. Määräaikaisia työsuhteita oli suhteellisesti eniten hallinnon tukipalveluissa. Osa-aikaisesti työskenteleviä oli eniten Oppivassa saarella. Määrällisesti eniten määräaikaisia työsuhteita oli Oppivassa saarella, jossa myös sijaisten osuus oli suurin.
- Koulutuspäiviä vuonna 2024 Hailuodon kunnassa oli 49 (62). Henkilöstön koulutukset ovat pääasiassa olleet ammatilliseen kehittymiseen liittyviä ulkoisia koulutuksia.

- Koko kunnan osalta poissaoloprosentti oli 27,7 % (28,1 %). Poissaoloprosentti kuvaa palkallisten ja palkattomien poissaolojen määrää teoreettisesta säännöllisestä vuosityöajasta. Poissaoloprosenttiin luetaan terveysperusteiset poissaolot, muut palkalliset poissaolot, muut palkattomat poissaolot ja vuosilomat.
- Terveysperusteisia poissaoloja oli vuonna 2024 keskimäärin 23,9 (16,2) kalenteripäivää / työntekijä, keskiarvo on laskettu koko henkilöstön lukumäärästä. Sairauspoissaoloihin sisältyvät sairauslommat, työantajan myöntämät sairauspoissaolot (omailmoitus sairauslommat), työtapatuemat, liikennevahingot ja vapaa-ajan tapaturmat. Työterveyslaitoksen valtakunnallisen tutkimuksen mukaan kuntatyöntekijät olivat poissa töistä oman sairauden takia keskimäärin 16,4 päivää vuonna 2023 (2022: 20,7).

Työaika ja työpanos

Tehty vuosityöaika eli tehty työpanos oli 39,4 (35,8) henkilötyövuotta (htv) koko kunnan osalta. Suurin työpanos oli Oppivassa saarella 26,9 (23,3) htv:ta. Poissaoloprosentti kuvaa palkallisten ja palkattomien poissaolojen määrää teoreettisesta säännöllisestä vuosityöajasta. Poissaoloprosenttiin luetaan terveysperusteiset poissaolot, muut palkalliset poissaolot, muut palkattomat poissaolot ja vuosilomat. Koko kunnan osalta poissaoloprosentti oli 27,7 % (28,1 %). Hailuodon kunnassa suhtaudutaan myönteisesti erilaisiin joustaviin työaikajärjestelyihin mm. osa-aikaeläkkeeseen, vuorotteluvapaisiin ja muihin työaikajärjestelyihin, joita pyritään edistämään mahdollisuuksien mukaan.

Vuosityöaika 2024 htv	Oppiva saari	Elinvoimainen saari	Hallinnon tukipalvelut	Koko kunta
Teoreettinen säänn. vuosityöaika	29,5	10,9	6,2	46,6 (47,3)
- vuosilomapäivät	1,9	1,1	0,6	3,6 (3,4)
Säännöllinen vuosityöaika	27,6	9,8	5,6	43,0 (43,9)
- palkalliset poissaolot	4,1	1,6	0,8	6,5 (6,2)
- palkattomat poissaolot	2,2	0,6	0,0	2,8 (3,7)
Tehty säännöllinen vuosityöaika	21,3	7,6	4,8	33,7 (34,0)
+ rahana korvatut lisä- ja ylityöt	5,6	0,1	0,0	5,7 (1,8)
Tehty vuosityöaika	26,9	7,7	4,8	39,4 (35,8)
Poissaoloprosentti (sis. kaikki poissaolot)	27,8	30,3	22,6	27,7 (28,1)

Säännöllinen vuosityöaika = teoreettinen säännöllinen vuosityöaika – vuosilomapäivät

Tehty säännöllinen vuosityöaika = säännöllinen vuosityöaika – palkalliset poissaolot – palkattomat poissaolot

Tehty vuosityöaika = tehty säännöllinen vuosityöaika + rahana korvatut lisä- ja ylityöt

Vuonna 2024 kunnassa aloitti hyvinvointikoordinaattori kahden vuoden määräaikaisessa toimessa sekä maankäytön-suunnittelija määräaikaisessa toimessa vuoden 2026 loppuun saakka.

HAVAINTO:

Henkilöstöresursseja ja vastuualueita on muutettu ja lisätty tarvittaessa, mikä on auttanut kehittämään ja tehostamaan toimintaa eri palvelualueilla.

Työterveyshuoltoa on parannettu lisäämällä henkilöstön määräaikaistarkastukset osana työterveyshuoltoa.

Henkilöstökyselyyn 2024 vuodelta vastasi 45 % (2023: 55 %) Hailuodon kunnan työntekijöistä. Tulosten luotettavuus heikkenee, kun yli puolet jättää kokonaan vastaamatta.

SUOSITUS:

Henkilöstökyselyn kysymyksessä ”Henkinen ilmapiiri ja työntekijöiden väliset suhteet” keskiarvo oli 5,9 ja mediaani 7. Tarkastuslautakunta toivoo, että huonoon työilmapiiriin puututaan esim. yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Koko kunnan yhteinen virkistysiltapäivä ja pikkujoulu eivät toteutuneet vuonna 2024. Työhyvinvoinnin ylläpitämiseen ja kehittämiseen on tärkeää kiinnittää huomiota.

Henkilöstökyselystä oli jätetty pois kehityskeskusteluun ja työuran jatkumiseen liittyviä kysymyksiä, jotka ovat olleet aiempina vuosina. Vastaukset ovat antaneet tärkeää tietoa ja tarkastuslautakunta toivoo, että kysymykset sisällytetään jatkossa kyselyyn.

Hyvinvointikoordinaattorin tehtävänä on mm. kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät sekä yleishallinnolliset tehtävät. Ovatko nämä tehtävät toteutuneet suunnitelman mukaisesti ja miten ne toteutetaan määräaikaisen toimen päättymisen jälkeen?

5. Sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kunnanvaltuuston kuntastrategian painopisteistä johdetut tavoitteet ja toimenpiteet 2024

Tilinpäätöksen mukaan kuntastrategiasta johdetut tavoitteet ovat toteutuneet seuraavasti:

Kuntastrategian vuosipäivitys 2024–2025 hyväksytty

- Kunnan strategiset painopisteet 2025 päivitettiin 12.11.2024 § 45.

Hallintosääntö hyväksytty

- Työ saatetaan valmiiksi 31.5.2025 mennessä.

Elinkeinostrategia ja toteuttamissuunnitelma hyväksytty

- Elinkeinostrategia ja toteuttamissuunnitelma toteutetaan Kuntaliiton ja FCG:n USO8 -kunta-verkostohankkeessa 2025–2026

Henkilöstöorganisaatio ja henkilöstöstrategia

- Henkilöstöstrategia toteutetaan Kuntaliiton ja FCG:n USO8 -kuntaverkostohankkeessa 2025–2026.

Hyvinvointisuunnitelma 2024–2025 ja vuosiraportointi 2023 hyväksytty

- Hyvinvointisuunnitelman valmistelu 2024–2025, kunnanhallituksessa 3.12.2024. Samanaikaisesti valmisteltiin laajaa hyvinvointikertomusta 2021–2025.

Talousarvion sitovuus ja tavoitteet

Kuntalain 110 § edellyttää, että toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatetaan talousarviota. Talousarvion sitovia eriä ovat valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa on noudatettava. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa, on valtuuston hyväksyttävä määrärahan muutoksen yhteydessä myös tavoitteita koskevat muutokset. Muutokset tulee käsitellä kunnanvaltuustossa tilivuoden aikana. Muutokset hyväksyy kunnanvaltuusto, eli mm. talousarvion merkittävät ylitykset on tilivuoden aikana käsiteltävä valtuustossa.

Hailuodon kunnan vuoden 2024 talousarviokirjan mukaisesti valtuustoon nähden sitovat erät ovat seuraavat:

1. Valtuusto
2. Tarkastuslautakunta
3. Keskusvaalilautakunta
4. Kunnanhallitus
5. Tukipalvelut
6. Oppiva saari
7. Elinvoimainen saari

Kunnanhallitusta, Tukipalveluita, Oppiva saari -palveluja ja Elinvoimainen saari -palveluja sitovat sekä ulkoiset että sisäiset tuotot ja kulut bruttoperiaatteen mukaisesti. Kaikilla palvelualueilla henkilöstö- ja henkilösivukulut ovat sitovia omina erinään.

Kunnanhallitusta sitovat bruttoperiaatteen mukaisesti koko kunnan käyttötalousosan toimintatuotot ja toimintakulut omina erinään. Lisäksi kunnanhallituksen tulee vastata, että valtuustoon nähden asetetut toiminnalliset tavoitteet sekä tilikauden tulostavoite toteutuvat.

Kunnanjohtajaa sitovat kunnanhallituksen ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ja toimintakulut omanaan bruttoperiaatteen mukaan sekä Tukipalvelut palveluiden ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ja toimintakulut omanaan bruttoperiaatteen mukaisesti (Hallintosääntömuutos 2023). Päiväkodinjohtajaa ja rehtoria sitovat Oppiva saari -palveluiden ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ja toimintakulut omanaan bruttoperiaatteen mukaisesti. Teknistä johtajaa sitovat Elinvoimainen saari -palveluiden ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ja toimintakulut omanaan bruttoperiaatteen mukaisesti.

Kunnanjohtaja päättää talousarviomuutoksista kunnanhallituksen palveluiden sekä Tukipalvelut palveluiden sisällä (Hallintosääntömuutos 2023). Päiväkodinjohtaja ja rehtori päättävät talousarviomuutoksista Oppiva saari -palveluiden sisällä. Tekninen johtaja päättää talousarviomuutoksista Elinvoimainen saari palveluiden sisällä. Talousarviomuutoksia ei voida tehdä palvelualueiden sisällä, jos muutokselle ei ole esittää samassa yhteydessä täysi kate palvelualueen sisältä. Palvelualueiden talousarviomuutoksilla ei saa olla minkäänlaista vaikutusta koko kunnan vuosikatteeseen.

Projektit ja hankkeet, jotka ylittävät talousarviovuoden on vietävä valtuuston päätettäväksi. Rahoittajan hyväksymän rahoituspäätöksen jälkeen hanke voidaan käynnistää ja hankkeelle voi syntyä kustannuksia.

Tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida talousarvion tavoitteiden toteutumista.

Kunnanhallituksen tavoitteiden toteutuminen

Kunnanhallituksen käyttötalouden toteumassa ei havaittu olennaisia talousarvion poikkeamia.

Talouden tunnusluvut

ml. sisäiset erät €	TP 2023	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	TA 2024 + muutokset	Toteuma 2024	Poikkeama talousarvioon	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 404 585	1 487 794	0	1 487 794	1 465 544	22 250	98,5
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 448 398	-1 545 270	0	-1 545 270	-1 433 922	-111 349	92,8
TOIMINTAKATE	-43 812	-57 476	0	-57 476	31 622	-89 098	-55,0
Muut rahoituskulut	-14 905	-6 550	0	-6 550	-3 605	-2 945	55,0
Suunn.mukaiset poistot	-327 225	-325 644	0	-325 644	-325 501	-143	100,0
TILIKAUDEN TULOS	-385 943	-389 670	0	-389 670	-297 484	-92 186	76,3

Tilinpäätöksen mukaisesti alla on esitetty toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuma:

Maapolitiikan tavoitteellinen toteuttaminen ja asukasmäärän kasvu:

1. Määräaikaisen maankäytönsuunnittelijan rekrytointi. Suunnittelija aloitti tehtävässä 8/2024.
2. Keskusta AK asemakaavaprosessi eteni luonnosvaiheeseen (12/2024).
3. Kunnan maanhankintatoimenpiteet kaava-alueelta; 2 kpl sekä 1 kpl valmistelu.
4. Marjaniemen asemakaavan toiminnallistamisen valmistelevat toimenpiteet; TA2025:ssa kunnallistekniikan suunnitteluhanke
5. Maankäytön suunnittelun ja kaavahankkeiden viestinnän toteuttaminen

Elinkeinopolitiikan tavoitteellinen toteuttaminen

1. Oulun seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen ja työvoimapalvelujen järjestämissuunnitelman valmisteluprosessiin ja toimielimiin osallistuminen
2. Osallistuttiin Oulun seudun matkailun masterplan 2030 yleissuunnitelman täytäntöönpanoryhmiin.
3. Liittyttiin Hailuodon kunnan ja Oulun matkailun yhteistyösopimuksella seudulliseen elinkeinojen ja matkailun kehittämiseen.
4. Yrittäjien koulutus-, neuvonta- ja verkottumistilaisuuksien aktiivinen tiedottaminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

1. Määräaikaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaattorin rekrytointi. Koordinaattori aloitti tehtävässään 18.3.2024.
2. Osallistuttiin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen / Lakeuden kuntien / hyvinvointialue yhdysspinnan yhteistoimintakokouksiin ja -tilaisuuksiin. Jatkettiin kunnan ja Pohteen yhdyspintatyön rakentamista. Lakeuden kuntien ja Pohteen hyte-neuvottelu.

Talousarviossa esitetyt hallitukselle asetetut tavoitteet vuodelle 2024 ovat olennaisilta osin toteutuneet.

SUOSITUS: Tarkastuslautakunta haluaa muistuttaa, että päätöksenteossa käytetään mahdollisuuksien mukaan vaikutusten ennakkoarviointia.

Tukipalveluiden tavoitteiden toteutuminen

Talouden tunnusluvut

ml. sisäiset erät €	TP 2023	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	TA 2024 + muutokset	Toteuma 2024	Poikkeama talousarvioon	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	8 886	17 430	0	17 430	8 347	9 083	47,9
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-343 573	-343 380	0	-343 380	-363 321	19 941	105,8
TOIMINTAKATE	-334 687	-325 950	0	-325 950	-354 974	29 024	108,9
Muut rahoitustuotot	3 015	0	0	0	0	0	0,0
Suunn.mukaiset poistot	-3 632	-3 632	0	-3 632	-3 632	0	100,0
TILIKAUDEN TULOS	-335 305	-329 582	0	-329 582	-358 606	29 024	108,8

Tilinpäätöksen mukaisesti alla on esitetty toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuma:

- Tuotettiin kuntaorganisaatiolle asianhallinnan, talous- ja henkilöstöhallinnon (TAHE) tukipalvelut sekä tietoverkkopalvelut.
- Uudistettiin Hailuodon kunnan www-sivujen tekninen rakenne ja sisältö sekä tekniset yhteyspinnat vuoden 2024 aikana.
- Jatkettiin perinteisen ja sähköisen kuntaviestinnän rakenteellista, toiminnallista ja sisällöllistä uudistustyötä; mm. kunnan www-sivusto hailuoto.fi ja Kuntatiedote. Toteutettiin uusi kuntaesite (printti/sähköinen), reitistöesite sekä seudullinen investoriesite, jossa kunnan esittelykohteena Marjaniemi.
- Kunnan hyte-viestintä; hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen säännölliset kirjoitukset Kuntatiedotteessa sekä eri paikallisten vierailujen yhteydessä.
- Sisällytettiin hankeohjeistus kunnan talousarvion laadintaohjeisiin.
- Kiinteistöjen yhtiöittämisselvitys; valmis 12/2024
- Hallien 1–3 kuntoarviot; valmis 8/2024. Hallien 1 ja 2 myynnin valmistelevat toimenpiteet
- Asukastupatoiminnan käynnistäminen 29.5.2024
- Kunnan varautumistyö sekä Hailuodon kunnan valmiusryhmän ja Oulu-Koillismaa valmius- ja turvallisuusfoorumin toimintaan osallistuminen; kansallisen YTS:n mukaisesti kokonaisturvallisuuden toimintatapa

Talousarviossa esitetyt tukipalveluille asetetut tavoitteet vuodelle 2024 ovat olennaisilta osin toteutuneet.

SUOSITUS: Tarkastuslautakunta haluaa esittää tukipalveluille suosituksena, että sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteystietoja ja ohjeistuksia julkaistaan kuntatiedotteessa säännöllisesti, jotta ikääntyvä väestö löytäisi tarvittavat tiedot helposti myös paperilla.

Tarkastuslautakunta kysyy, millä tavoin kunnan mainostamista asuinympäristönä aiotaan kehittää.

Sivistyspalvelut, Oppiva saari -palvelualueen tavoitteiden toteutuminen

Taulukko 3. Sivistyspalveluiden taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2024 ja vertailu vuoteen 2023, 2022, 2021 ja talousarvioon.

	2021	2022	2023	2024	TA 2024	Tot-%
Toimintatuotot	136 020	109 067	139 696	124 108	81 646	152
Toimintakulut	-2 078 272	-2 179 674	-2 332 938	-2 430 803	-2 342 049	104
Toimintakate	-1 942 251	-2 070 607	-2 193 242	-2 306 695	-2 260 403	102
Poistot	-11 224	-15 457	-15 457	-20 118	-9 534	
Tilikauden tulos	-1 953 475	-2 086 064	-2 208 834	-2 316 352	-2 269 937	102

Sivistyspalvelujen tulosalueella toimintatuottojen osalta toteuma oli 152 %.

HAVAINTO:

Henkilöstön määrä on riittävä, mikä vähentää työn kuormitusta ja mahdollistaa yksilöllisemmän opetuksen.

Harrastamisen Suomen malli -hankkeella on toteutettu erilaisia kerhoja koululaisille, ja samalla yhteistyö eri toimijoiden kanssa on laajentunut.

Liikuntatoimessa on huomioitu hyvin kaikenikäiset kuntalaiset ja on kehitetty uusia ryhmäliikuntamuotoja.

SUOSITUS:

Museolla on kehitetty paljon uusia toimintamuotoja ja kunnostamistoimenpiteitä. Museotoimikunnan kokous on viimeksi ollut keväällä 2023. Tarkastuslautakunta tiedustelee, onko museotoimikunnan toimintaa tarkoitus jatkaa.

Koululaisten määrä on lähivuosina vähenemässä. Mitä kehittämistoimenpiteitä perusopetuksessa voidaan tehdä, jotta opetus säilyy laadukkaana? Voidaanko esim. valinnaisaineiden määrää lisätä yhteistyöllä muiden koulujen kanssa?

Kulttuuritapahtumia on järjestetty aktiivisesti kolmannen sektorin toimijoiden kanssa mm. Oulu2026 kulttuuripääkaupunki -projektien vuoksi. Tarkastuslautakunta toivoo, että yhteistyö jatkuu, jotta kunnan kulttuurielämä voidaan säilyttää runsaana talouden tiukentuessa.

Tekniset palvelut, Elinvoimainen saari -palvelualueen tavoitteiden toteutuminen

Taulukko 4. Teknisten palveluiden taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2024 ja vertailu vuoteen 2021, 2022, 2023 ja talousarvioon.

	2021	2022	2023	2024	TA 2024	Tot-%
Toimintatuotot	1 273 395	1 348 639	1 203 857	1 207 920	1 236 464	98
Toimintakulut	- 1 633 797	-1 520 413	-1 429 026	-1 543 619	-1 559 020	99
Toimintakate	-360 402	-171 775	-225 169	-335 699	-322 556	104
Poistot	-144 326	-139 725	-378 657	-121 041	-125 736	96
Tilikauden tulos	-516 602	-311 500	-603 826	-456 741	-448 292	102

Elinvoimainen saari -palvelualue toteutui olennaisilta osin talousarvion puitteissa.

HAVAINTO:

Tilinpäätöksessä on ollut jo useana vuonna peräkkäin kehittämistoiminnassa Osoiteaineistojen laatuanalyysin tarkistukset sekä PRT-päivitys. Nämä lienevät muuttuneet kehittämisestä vakiintuneeksi käytännöksi ja voitaisiin poistaa kehittämistoimenpiteinä.

Kuntastrategian painopisteistä johdetuissa tavoitteissa ja toimenpiteissä Elinvoimaisen saaren tavoitteissa on vuoden 2025 strategiset painopisteet.

SUOSITUS:

Salkutus on edistynyt, ja osa rakennuksista on myyty, purettu tai ollaan purkamassa. Tarkastuslautakunta esittää kysymyksen siitä, miten salkutus tulee etenemään seuraavaksi ja mitkä rakennukset ovat tärkeää ottaa toimenpiteeseen?

Tarkastuslautakunta tiedustelee, missä vaiheessa hakelämpölaitokselle vaihtoehtoisten lämmön-
tuotantopalveluiden kartoitus on tällä hetkellä.

Investoinnit

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot ovat valtuustoon nähden sitovia talousarvion mukaisesti hanketasolla. Valtuustoon nähden sitovaa on myös hankkeen koko kustannusarvio, talousarviovuodelle varattu määräraha sekä hankkeille asetetut tavoitteet.

Investointimenot olivat 2024 vuonna yhteensä 244 tuhatta euroa (2023: 183 tuhatta euroa) ja investointitulot 32 tuhatta euroa (2023: 35 tuhatta euroa) nettoinvestointien ollessa 212 tuhatta euroa (148 tuhatta euroa).

Investoinnit toteutuivat olennaisilta osin talousarvion puitteissa lukuun ottamatta seuraavia hankkeita, jotka eivät tilinpäätöksen mukaan toteutuneet:

- Maanhankinta toteutui osittain
- Kalasatamien ja purkupaikkojen investointi ei toteutunut, koska hankerahoitusta ei saatu
- Rt Kentänkulman huoneistoremontin sijaan toteutui Rt Kunnarin huoneistoremontti.

Merkittävimmät investoinnit vuonna 2024 olivat Maanhankinta (menot 72 000 euroa) ja Rt Kunnarin huoneistoremontti (menot 33 000 euroa).

SUOSITUS:

Maanhankinta on edistynyt lähivuosina. Tarkastuslautakunta tiedustelee, onko raakamaan hintaa tarkistettu ja voitaisiinko sopivalla hinnalla edistää maanhankintaa edelleen.

Taloussuunnitelmassa on ollut usean vuoden ajan tavoitteena hankkia aurinkopaneeleita, mutta investointi on viivästynyt hintojen vuoksi. Tarkastuslautakunta tiedustelee, milloin aurinkopaneelien hankintaa selvitetään uudelleen.

Tarkastuslautakunta kysyy edelleen, missä vaiheessa tilanne Kiertokaaren jäteaseman rakentamiselle on ja onko Kiertokaaren jäteaseman hallille tarjottu sopivaa aluetta?

6. Lopuksi

Tarkastuslautakunnan keskeiset havainnot ja suositukset ovat arviointikertomuksessa esitettyjen asioiden yhteydessä.

Hailuodon kehittymisen kannalta tärkeintä olisi järjestää pikaisesti asuntoja, jotta asukasluku voidaan saada nousemaan. Koulun säilymisen kannalta erityisesti lapsiperheiden toivotaan muuttavaan Hailuotoon, mutta tarjolla ei ole myytäviä tai vuokrattavia asuntoja, johon muuttaa.

Hyvinvoinnin tukemiseen ja syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn tulisi kehittää uusia toimintatapoja. Myös työpaikkojen mahdollistamiseen ja elinkeinoelämän tukemiseen on kiinnitettävä huomiota mm. saaren sisäisten ja mantereen välisten joukkoliikenneyhteyksien parantamiseksi.

Tiukkenevassa taloustilanteessa yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on tärkeää edelleen jatkaa ja kehittää.

Tilikauden 2024 taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin kokonaistasolla pääosin hyvin.

Hailuodossa 26. toukokuuta 2025

pj. Katri Ronkainen

Vpj. Kari Tuhkanen

jäsen Sari Vertanen